

Moč se skriva v sodelovanju in povezovanju

V Mariboru že deset let delujejo zbori samoorganiziranih četrtin in krajevnih skupnosti.

Odpri galerijo

Zebra, ki je pomagala, da so po tridesetih letih prizadevanj dobili prehod za pešce. Foto Igor Napast

Simona Fajfar

06.03.2023 ob 10:00

POSLUŠAJTE

Čas branja: 7:20 min.

DELITE

V mestni četrti Nova vas, ki je z dobrimi 10.000 prebivalci ena večjih v mestni občini Maribor, so se pred desetimi leti organizirali kot samoorganizirana četrtina skupnost. V kratkem času so dosegli nekaj pomembnih uspehov, kar je spodbudilo organiziranje enajstih zborov samoorganiziranih četrtin in krajevnih skupnosti v Mariboru. Na njih večinoma starejši razpravljajo in rešujejo probleme, ki jih imajo v skupnosti.

Skupne akcije niso redkost. Foto Iniciativa Mestni Zbor

Pred desetimi leti, februarja 2013, so stanovanjci Nove vasi kot samoorganizirana četrtina skupnost dosegli, da so ponovno lahko začeli brezplačno uporabljati prostore mestne četrti in krajevnih skupnosti, ki so bili v preteklosti zgrajeni s samoprispevki. Nato so izpeljali odmevno akcijo Zebra. Z veliko ilustracijo zebre ilustratorke Lile Prap so naredili simulacijo prehoda za pešce, ki so ga zahtevali že trideset let – in ga po akciji dobili. Dosegli pa so tudi razveljavitev dolgoročne pogodbe med Plinarno in Energetiko, ki je določala dobavo energenta po zelo visoki fikсни ceni, zaradi česar so stanovalcem grozile vrtočlave položnice.

Po uspehih, ki jih je dosegla prva samoorganizirana četrtina skupnost, je v Mariboru zaživelo kar enajst takih zborov. Delujejo po jasno določenih načelih: so nestranski in na srečanjih, ki potekajo dvakrat na mesec, delujejo po jasnih pravilih. Med drugim imajo ročne znake, s katerimi se

prijavljajo k besedi ali opozorijo, da naj govornik govori glasneje ali tišje, imajo pa tudi znak za govornika, ki ponavlja že povedano.

Najzahtevnejše: iskanje konsenza

»Eno izmed temeljnih načel delovanja zborov je iskanje konsenza, kar je bilo sprva, v družbi, ki se je pod kapitalizmom atomizirala in individualizirala, najzahtevnejša naloga,« pravijo v

iniciativi Mestni zbor. Sklepov in odločitev na zborih ne sprejemajo z dvigovanjem rok, glasovanjem in prevlado večine nad manjšino: »Iskanje konsenza od vsakega udeleženca zborov zahteva, da izhaja iz že povedanega, da ne ponavlja, pač pa nadgrajuje in bogati argumentacijo. To je seveda mogoče zgolj skozi strukturirano razpravo, za katero skrbijo moderatorji iniciative.«

Zbori se srečujejo dvakrat na mesec in upoštevajo točno določena pravila. Foto Iniciativa Mestni Zbor

Drugo ključno načelo je direktna akcija. Kdor na zboru opozori na problem, se namreč hkrati že javi, da ga bo, ob pomoči drugih, tudi reševal. Slavko Gavzoda s Tabora pravi: »Zbore doživljam kot kraj, kjer besed 'kaj pa jaz morem, saj ne morem storiti nič' ne poznamo, in kraj, kjer skozi načelo neposredne akcije v najzlahtnejši obliki živi geslo 'kdaj, če ne zdaj, in kdo, če ne jaz'.«

Prvi zbor so v Mariboru organizirali leta 2013. Kmalu je bilo enajst novih. Ključno načelo zborov je iskanje kompromisa.

V desetih letih delovanja so zbori četrtin in krajevnih skupnosti opozorili na številne probleme na ravni mestnih četrti in krajevnih skupnosti, celotnega mesta, večkrat pa tudi širše okolice. »Veliko aktivnosti je bilo uspešnih, veliko pa tudi ne, a že sami poskusi reševanja problemov skupaj s sokrajanji je nekaj, česar se moramo vedno znova učiti,« poudarjajo v iniciativni.

Ni redko, da prebivalci četrti in krajevnih skupnosti delajo tudi konkretno. Foto Iniciativa Mestni Zbor

Zbori pa tudi dokazujejo, da v času vse večje individualnosti še vedno obstajajo ljudje, ki delajo nesebično za skupno dobro, prisluhnejo drugemu, si vzamejo čas, imajo voljo, energijo in znanje boriti se z močjo kapitala in birokratskim aparatom, pravi Petra Arnejčič Munda iz Pekar: »Na zborih pogosto slišim o delovanju kraja in smiselnem načrtovanju ter samoprispevkih pred okoli 50 leti, kar da misliti, slišim izkušnje starejših krajanov, prepoznam potrebe ljudi v kraju. Pravzaprav so ti zbori, poleg volite, skoraj edina možnost, da človek pove sokrajanom o težavah in pričakovanjih v bivalnem okolju.«

Medgeneracijsko sodelovanje

Z zbori so dosegli odpravo vinjete na hitri cesti Pesnica–Maribor, ureditev prometa na nekaterih območjih, zagotovili so večje število košev za pasje iztrebke, spodbudili oživljanje Gosposke ulice in leta 2015 izpeljali prvo pilotno izvedbo participativnega proračuna v Sloveniji. Ukvarjajo se z zelenimi površinami in prirejajo javne posvete pred lokalnimi volitvami. Z akcijo Skupaj za skupno so leta 2018 oblikovali 61 zahtev, od tega je bilo 19 izvedenih, tri delno izvedene, 31 neizvedenih, osem pa takih, za katere se ne da oceniti, ali so bile izvedene ali ne.

Zebra za prehod za pešce. Foto Iniciativa Mestni Zbor

Zbori so tudi primer medgeneracijskega sodelovanja. Starostna struktura udeležencev se sicer razlikuje od zbora do zbora, vendar prevladujejo starejši. »Zanimivo je, da tudi ko razprava teče o vseh, ki zadevajo mlade, predvsem otroke, v razpravi po večini ne sodelujejo starši, temveč stari starši,« pravijo v iniciativni Mestni zbor. »Večja udeležba starejših je verjetno posledica dveh stvari: spomina na samoupravljanje v Jugoslaviji in tega, da zbori veljajo tudi za obliko druženja zunaj kroga prijateljev ali družine.«

Zanimivo je, da v razpravah o vsebinah, ki zadevajo mlade, predvsem otroke, večinoma ne sodelujejo starši, temveč stari starši.

Enako pomembno pa je, sta ugotavljali dr. Marta Gregorčič in dr. Sabina Jelenc Krašovec v raziskavi o priložnosti, učenju in ugotavljanju dr. Sabina Jelenc Krašovec v raziskavi o priložnosti v Mariboru, da so udeleženci »pri izvajanju participativne demokracije pridobili instrumentalna in tehnična znanja o politiki in državljanstvu, razvili analitične, vodstvene in posvetovalne sposobnosti, in kar je še pomembnejše, da so svoja na novo pridobljena spoznanja, sposobnosti in spretnosti že uporabili v novih družbenih praksah in vedenjih.«

V iniciativni Mestni zbor še pravijo, da so v preteklih desetih letih »trli najtrše orehe, se skupaj učili dešifriranja birokratskih nesmislov, pridobivali nova znanja, se smejali mnogim občinskim absurdum in neznanju, velikokrat pa skupaj tudi držali lopate, motike in kosilnice«. Dejstvo je, ugotavljajo, da se samovoljne oblasti še niso rešili, a zato desetkrat bolje vedo, kakšna moč se skriva v sodelovanju in povezovanju.

Najnovejše | Najbolj brano

22:06 **BODEČA NEŽA** / Najbolj seksistično izjavo leta je izrekla ravnateljica Waldorfske šole

21:10 **MAKEDONEC V NOVI GORICI** / Srečno je ušel tragediji in našel zatočišče v Sloveniji

20:36 **NAPETOSTI PO SVETU** / Še hladnejša vojna med Kitajsko in ZDA

20:21 **KITAJSKA** / Vse najboljše za 8. marec, Abby!

19:24 **POGOVOR Z ANITO HORVAT** / Srebro bo proslavila v italijanski Andori

19:00 **SPOROČILO IZ NYONA** / Uefa bo vrnila denar vsem navijačem Liverpoola

Več...

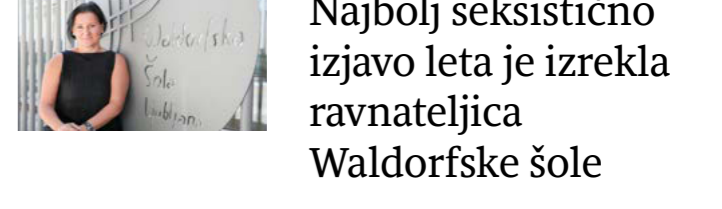
Top novice

Še hladnejša vojna med Kitajsko in ZDA

Šarčevu resolucijo minira Levica, podpira desnica

Najbolj seksistično izjavo leta je izrekla ravnateljica Waldorfske šole

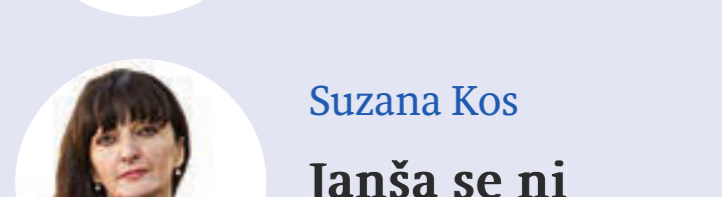

Vse najboljše za 8. marec, Abby!

Mnenja

Roman Kuhar
Slovenija, moja dežela plakatov

Suzana Kos
Janša se ni ustrelil v koleno

Boštjan Videmšek
Človeška klavnica brez strateške vrednosti

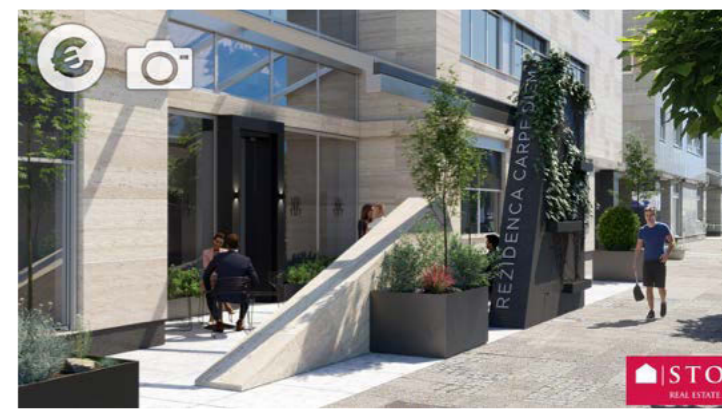
Maja Prijatelj Videmšek
Pogovoriti se moramo o slonu v sobi

Več...

Ne spreglejte

Strokovni sejni za prodorno in napredno industrijo

Imenitna stanovanja v Ljubljani v prefinjenem pariškem slogu

Prihaja pametni telefon z najzmogljivejšo baterijo na svetu

Kaj, če bi doživeli malo drugačno Planico?

LAND ROVER SLOVENIJA

Prijavi se na testno vožnjo

Prijavi se na testno vožnjo preko spleta in odkrij luksuz novega Range Rover Velarja.

Prijava